

Κουνούπια: όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε - Η αντιμετώπιση

Κουνούπια, ένα αιώνιο πρόβλημα που

δυστυχώς ταλαιπωρεί αιώνες τώρα την ανθρωπότητα. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

Το κουνούπι είναι ένα δίπτερο της οικογένειας *Culicidae* με **2.500 είδη**. Είναι **έντομο**, το οποίο βέβαια τρέφεται με διάφορους χυμούς από φυτά και φρούτα και ζει εκεί που υπάρχουν λιμνάζοντα νερά όπως έλη, βάλτοι, ορυζώνες, σιντριβάνια, διακοσμητικές λιμνούλες αλλά ακόμα και στα πιάτα από τις γλάστρες αν σε αυτά υπάρχουν στάσιμα νερά.

Αποτελεί δε, την βασική τροφή πολλών ζώων, ψαριών, πουλιών και αμφίβιων μιας και είναι στην τελευταία βαθμίδα της διατροφικής αλυσίδας. Αλλά συνάμα, το θηλυκό μόνο κουνούπι, κατά τις **βραδινές ώρες** και τις πρώτες πρωινές, όπως λέμε πριν ο ήλιος βγει, τρέφεται με το αίμα των θερμόαιμων ζώων και αυτό το κάνει από ανάγκη για επιβίωση.

Το θηλυκό κουνούπι μπορεί να γεννήσει από **200 έως 300 αβγά** μέχρι έξι φορές τον χρόνο, δηλαδή πάνω από 1.200 έως 1.800 αβγά τον χρόνο το κάθε θηλυκό κουνούπι.

Και αυτό γιατί έχει ανάγκη από έτοιμες πρωτεΐνες και **θρεπτικά στοιχεία** για την ωρίμανση των αβγών. Έχει ανάγκη δε, από το νερό γιατί τα πρώτα στάδια ανάπτυξης του γίνονται στο υδάτινο περιβάλλον. Το νερό είναι σημαντικός παράγοντας και για την διατήρηση των αβγών του που έχοντας **κέλυφος ζελατινώδες** είναι επιρρεπή στην ξηρασία.

Τα κουνούπια συνήθως δεν ζουν πάρα πολύ, εκτός από τους χειμερινούς μήνες, που

μερικά βγάζουν όλο τον χειμώνα και με την άνοδο της θερμοκρασίας αρχίζουν να τσιμπούν και να γεννούν, ενώ λίγο μετά πεθαίνουν.

Το **κουνούπι** για να τσιμπήσει και να κάνει όπως λέμε “γεύμα αίματος” πρέπει η θερμοκρασία να είναι πάνω από τους 20^ο c ενώ σε χαμηλότερες, δεν είναι επικίνδυνο και πέφτει σε μια κατάσταση βιολογικής στασιμότητας.

Τα κουνούπια ζυγίζουν γύρω στα 2,5-3mg αλλά μπορούν να καταναλώσουν έως και 5 mg αίματος σε ένα γεύμα.

Το **κουνούπι Τίγρης** ή *Aedes Albopictus* διαφέρει από τα άλλα κουνούπια ως προς το χρώμα του που είναι μαύρο και στην πλάτη του έχει άσπρες ραβδώσεις ενώ στα πόδια του άσπρους δακτυλίους. Τσιμπάει κυρίως την νύχτα αλλά πολλές φορές είναι ενεργά και την ημέρα. Μάλιστα προτιμά σαν μέρη τους αστραγάλους και τα γόνατα.

Ξεκίνησε από την **Νοτιανατολική Ασία** και εξαπλώθηκε γρήγορα, γιατί γεννάει τα αυγά του στα εσωτερικά τοιχώματα σε χαρτοκιβώτια, ξύλινες επιφάνειες και έτσι μπορεί να μεταφερθεί εύκολα με τα εμπορεύματα. Τα αυγά του είναι πολύ ανθεκτικά και μπορούν να επιζήσουν και με την ελάχιστη υγρασία. Οι προνύμφες του είναι κοντές και χοντρές με χρόνο ζωής τις 5-10 μέρες ενώ το ενήλικο κουνούπι έχει χρόνο ζωής τις 1-2 εβδομάδες το καλοκαίρι. Μπορούν να πετούν και σε αποστάσεις έως και 40 χιλιόμετρα.

Το φθινόπωρο εναποθέτουν αυγά που εκκολάπτονται την άνοιξη όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Στην Ευρώπη ήρθε σε εμπορεύματα με τις πρώτες αναφορές το 1990, ενώ στην Ελλάδα οι πρώτες αναφορές ήταν το 2004 στην Κέρκυρα και στην Θεσπρωτία, πιθανώς μέσω Αλβανίας.

Το κουνούπι Culex ή κοινό κουνούπι, πετά σε μικρές αποστάσεις μέχρι 1-1,5 χιλιόμετρα, διακρίνεται από την διακεκομμένη προβοσκίδα του και γερμένη προς τα κάτω.

Χρησιμοποιεί τα **αστικά κέντρα** για την εναπόθεση των αυγών του όπου υπάρχουν λιμνάζοντα νερά, **βόθροι**, υπόνομοι με στάσιμα νερά, σε λύματα κτηνοτροφικών μονάδων, κλπ. Ζούνε στην ενήλικη ζωή τους 1-2 εβδομάδες ενώ τον χειμώνα μερικά πέφτουν σε χειμερία στασιμότητα και διαχειμάζουν για να αρχίσουν να γεννάν όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν. Μπορούν να μεταδώσουν εκτός από τον ιό του Δυτικού Νείλου, τον Δάγκειο πυρετό, την ελονοσία, τον κίτρινο πυρετό, φιλαριάσεις, κλπ.

Για την προστασία από τα κουνούπια είναι καλό να μην αφήνουμε στάσιμα νερά σε βάζα, στα πιάτα από τις γλάστρες, σε **υδρορροές** ή σε τεχνητές λίμνες ή συντριβάνια, που δεν απολυμαίνονται τα νερά τους καλά και λόγω της ύπαρξης βιολογικών υπολειμμάτων που αποτελούν τροφή για τα pronύμφες και τις νύμφες.

Επίσης το **υγρό έδαφος αποτελεί πόλο ανάπτυξης των κουνουπιών**. Η τοποθέτηση κουνουπιέρων και σίτων σε παράθυρα και πόρτες δεν τα σκοτώνουν, αλλά δεν αφήνουν πρόσβαση στα κουνούπια το βράδυ στο εσωτερικό των κατοικιών. Επίσης οι λάμπες κίτρινου χρώματος προσελκύουν λιγότερο τα κουνούπια από ότι αυτές του λευκού χρώματος.

Για την **ατομική προστασία** σε περιοχές όπου υπάρχουν κουνούπια πρέπει να χρησιμοποιούνται εντομοαπωθητικά όπως αλοιφές και λάδια για την απομάκρυνση των κουνουπιών ή ρούχα με μακριά μανίκια για να είναι δυσκολότερη η επαφή των κουνουπιών με το δέρμα.

Η χρήση ανεμιστήρων και κλιματιστικών απομακρύνει τα κουνούπια, επειδή σε ποιο δροσερό περιβάλλον πέφτουν οι ζωτικές τους δυνατότητες.

—Η καταπολέμηση των κουνουπιών

Η καταπολέμηση των κουνουπιών σε **περιβαλλοντολογικό επίπεδο** είναι πολύ δύσκολη. Αν βέβαια εξαφανιστούν τα κουνούπια και άλλα έντομα τότε θα έχουμε πλήρη **διαταραχή της φυσικής δομής του πλανήτη** και της ισορροπίας του οικοσυστήματος, μιας και αποτελούν τροφή για άλλα έντομα, ερπετά, αμφίβια, ψάρια, πουλιά, αλλά και για μερικά μικρά θηλαστικά.

Η καταπολέμηση πρέπει να αρχίσει από τα τέλη Μαρτίου ή το αργότερο αρχές Απριλίου και όταν τα έντομα βγαίνουν από την χειμερία αδράνεια και αρχίζουν να γεννούν.

Σκοτώνοντας τα κουνούπια αποφεύγεται ο **πολλαπλασιασμός** τους.

Επίσης κατά τη χειμερινή περίοδο το νούμερο των κουνουπιών που είναι ικανά να γεννήσουν είναι πολύ μικρό σε σχέση με το μετά. Όταν οι **θερμοκρασίες** είναι ακόμα χαμηλές δεν τσιμπούν με αποτέλεσμα να μην γεννούν γρήγορα.

Με την αύξηση της θερμοκρασίας τα κουνούπια ζουν λιγότερο χρόνο αλλά γεννούν πολύ περισσότερες φορές και περισσότερα αυγά.

Επίσης στον κήπο ή στο μπαλκόνι μας μπορούμε να φυτέψουμε μερικά φυτά που θεωρούνται φυσικά εντομοαπωθητικά, όπως θυμάρι, λεβάντα, βασιλικός, μέντα,

δενδρολίβανο.

Η ύπαρξη ποταμών, λιμνών, ορυζώνων, καθιστά δυσκολότερη την καταπολέμηση τους, αφού όταν αρχίσουν να γεννούν είναι δύσκολος ο έλεγχος των εντόμων. Η καταπολέμηση όπως αναφέραμε αφορά στο να κρατηθεί ο αριθμός τους όσο μικρότερος γίνεται.

Όσο πιο πολύς χρόνος χάνεται τόσο δυσκολότερη γίνεται και η καταπολέμηση τους που καθίσταται και αδύνατη αν αρχίσουν οι ζέστες.

Μπορεί να υπάρξει και **βιολογική καταπολέμηση** με ανταγωνιστές στο οικοσύστημα που τρέφονται με αυγά και λάρβες και ζουν μέσα στα νερά των ποταμών ή των λιμνών. Σε αυτή την περίπτωση φυσικά πρέπει να προβλεφθεί και η διατάραξη του οικοσυστήματος από τους καινούργιους κατοίκους.

Κατά τους **ψεκασμούς** θα πρέπει να μην βγαίνουμε από το σπίτι και να κρατάμε κλειστά

τα παράθυρα όσο διαρκεί ο ψεκασμός. Επίσης πρέπει να μαζεύονται τα ρούχα και να κλείνονται τα κλιματιστικά. Ζώα και πτηνά οικόσιτα πρέπει να μένουν σε κλειστούς χώρους και να αφήνονται μετά το τέλος των ψεκασμών.

Επίσης οι **μελισσοπαραγωγοί** πρέπει να απομακρύνουν και να κλείνουν τις κυψέλες.

Για περιοχές επίσης όπως ο Έβρος ή άλλες περιοχές με **υδροβιότοπους ή ορυζώνες** με διασυννοριακή δομή, αν δεν γίνουν διασυννοριακές συνεργασίες τότε η καταπολέμηση είναι αδύνατη καθώς τα κουνούπια εύκολα έχουν πρόσβαση και από την απέναντι όχθη και είναι εύκολο να πολλαπλασιασθούν και μάταιες οι προσπάθειες να καταπολεμηθούν.

(*του Παναγιώτη Μάνδαλου/Ο κ. Παναγιώτης Μάνδαλος είναι Βιολόγος, Υποψήφιος Διδάκτορας του Εργαστηρίου Υγιεινής και Προστασίας Περιβάλλοντος στο Τμήμα Ιατρικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και εργάζεται στο Περιφερειακό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας (Π.Ε.Δ.Υ.) Ανατολικής Μακεδονίας).

Πηγή: econews.gr